

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Środowiska

KSI.410.006.02.2022

**Pan
Przemysław Ligenza
Prezes Zarządu
Narodowego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Warszawie
ul. Konstruktorska 3a
02 – 673 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/042 – Gospodarowanie środkami uzyskanymi ze sprzedaży uprawnień do emisji w drodze aukcji w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93
NIK@NIK.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) ul. Konstruktorska 3a, 02-673 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Przemysław Ligenza, Prezes Zarządu NFOŚiGW – od 31 marca 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: <ul style="list-style-type: none"> – Paweł Mirowski, p.o. Prezes Zarządu NFOŚiGW – od 24 lutego 2022 r. do 30 marca 2022 r.; – Maciej Chorowski, Prezes Zarządu NFOŚiGW – od 20 sierpnia 2020 r. do 23 lutego 2022 r. – Dominik Bąk, p.o. Prezes Zarządu NFOŚiGW – od 1 czerwca 2020 r. do 19 sierpnia 2020 r.; – Piotr Woźny, Prezes Zarządu NFOŚiGW – od 30 sierpnia 2019 r. do 31 maja 2020 r.; – Marek Ryszka, p.o. Prezes Zarządu NFOŚiGW – od 26 lutego 2019 r. do 29 sierpnia 2019 r.; – Kazimierz Kujda, Prezes Zarządu NFOŚiGW – od 18 grudnia 2015 r. do 12 lutego 2019 r. – Małgorzata Skucha, Prezes Zarządu NFOŚiGW – od 1 stycznia 2013 r. do 18 grudnia 2015 r. (akta kontroli str. 105-106)
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania związane z gospodarowaniem środkami uzyskanymi ze sprzedaży przez Polskę uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w ramach systemu EU ETS, w tym monitorowanie i raportowanie danych
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2013 r. do 17 lutego 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontroler	Krzysztof Dąbrowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr: KSI/48/2022 z 7 września 2022 r. oraz KSI/3/2023 z 5 stycznia 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623., dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

NFOŚiGW prawidłowo i rzetelnie przekazał w 2013 r. na rachunek bankowy dochodów Ministra Środowiska środki otrzymane przez NFOŚiGW ze sprzedaży na dwóch aukcjach w kwietniu 2013 r. uprawnień do emisji gazów cieplarnianych (dalej: „uprawnienia EU ETS”) z II okresu rozliczeniowego³. Środki ze sprzedaży uprawnień EU ETS z III i IV okresu rozliczeniowego⁴ otrzymywane przez NFOŚiGW od 2019 r., na podstawie art. 49 ust. 2a pkt 1, art. 49 ust. 2b i art. 49 ust. 2d pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych⁵, były wydatkowane zgodnie z wymogami prawa, w tym art. 23 ust. 1a ustawy z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji⁶, tj. na potrzeby dofinansowania przedsięwzięć w ramach programu priorytetowego „Mój prąd”⁷, zadań Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) oraz kosztów związanych z wykonywaniem zadań krajowego operatora Funduszu Modernizacyjnego⁸.

NFOŚiGW zgodnie z wymaganiami określonymi przez ministra właściwego do spraw środowiska, a następnie ministra właściwego do spraw klimatu⁹, przekazywał corocznie zestawienia danych na potrzeby sporządzenia przez ministra sprawozdania za rok poprzedni o wykorzystaniu dochodów uzyskanych z aukcji uprawnień do emisji lub ich równowartości, o którym mowa w art. 17 ust 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylające decyzję nr 280/2004/WE¹⁰, a następnie w art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013¹¹. Zestawienia te zawierały informacje o wydatkowaniu na cele wskazane przez ministra środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS otrzymanych na podstawie art. 49 ust. 2a pkt 1 oraz

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu sformułowano ocenę w formie opisowej.

³ II okres rozliczeniowy obejmował lata 2008-2012.

⁴ III okres rozliczeniowy obejmował lata 2013-2020, IV okres rozliczeniowy obejmuje lata 2021-2030.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1092, ze zm., dalej: „ushue”.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 673, ze zm., dalej: „usze”.

⁷ Dla wniosków złożonych w latach 2019-2020 w ramach I i II naboru program przybrał nazwę program priorytetowy „Mój prąd” Część 2) Program Mój prąd na lata 2019-2020, zgodnie z postanowieniami uchwały Zarządu NFOŚiGW nr B/37/29/2021 z 13 września 2021 r., dalej: „program Mój prąd”.

⁸ W ramach wsparcia realizacji celów polityki energetyczno-klimatycznej Unii Europejskiej (UE) do roku 2030 w krajach UE, gdzie PKB per capita jest niższe niż 60% średniej dla całej UE (względem roku 2013), na mocy art. 10d dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/410, w celu wzmocnienia efektywnych pod względem kosztów redukcji emisji oraz inwestycji niskoemisyjnych, stworzono nowy instrument finansowania modernizacji systemu energetycznego i poprawy efektywności energetycznej, tzw. Fundusz Modernizacyjny. Instrument ten będzie działał w latach 2021-2030 i zasilony będzie środkami ze sprzedaży 2% ogólnej puli uprawnień EU-ETS.

⁹ Dalej: „minister”.

¹⁰ Dz. Urz. UE L 165 z 18.6.2013, str. 13 – dalej: „rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 525/2013”.

¹¹ Dz. Urz. UE L 328 z 21.12.2018, str. 1 – dalej: „rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999”.

art. 49 ust. 2b ustawy oraz środków własnych NFOŚiGW uzyskiwanych z innych źródeł.

W NFOŚiGW zapewniono gromadzenie danych w ewidencji księgowej w sposób umożliwiający prawidłowe i rzetelne monitorowanie procesu gospodarowania środkami ze sprzedaży uprawnień EU ETS przez komórki właściwe do spraw finansowo-księgowych czy sprawozdawczości.

W NFOŚiGW ustalano i monitorowano ryzyka istotne dla realizacji programu Mój prąd, w tym ryzyko opóźnień w obsłudze wniosków o dofinansowanie, czego przyczynami były m.in. duża liczba wniosków złożonych, obsługiwane wnioski na początku wdrażania programu wyłącznie w formie papierowej, sytuacja pandemiczna w Polsce oraz duża liczba błędnych wniosków i braki kadrowe. Długotrwałe procedowanie w zakresie obsługi wniosków w ramach programu Mój prąd było zidentyfikowane i ocenione m.in. przez NFOŚiGW w 2020 r. w ramach badania prowadzonego przez audytora wewnętrznego Narodowego Funduszu oraz przez NIK po kontroli P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. W NFOŚiGW podejmowano szereg działań w celu skrócenia czasu obsługi wniosków, nie mniej jednak działania te nie były w pełni skuteczne, bowiem w okresie objętym kontrolą dofinansowanie ze środków EU ETS było wypłacane beneficjentom nawet do 6 miesięcy od dnia złożenia przez beneficjenta prawidłowego wniosku, a w przypadku konieczności uzupełnienia wniosku do 10 miesięcy. Z kolei system informatyczny wykorzystywany w NFOŚiGW do obsługi ww. wniosków nie zapewnił wyeliminowania gromadzenia błędnych danych o procedowanych wnioskach, m.in. wskutek oczywistych omyłek pisarskich, oraz braku dysponowania przez właściwe komórki organizacyjne NFOŚiGW rzetelnymi danymi z systemu finansowo-księgowego o rzeczywistym poziomie wydatkowania środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS w ramach programu Mój prąd.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Obszar

1. Działania związane z gospodarowaniem środkami uzyskanymi ze sprzedaży przez Polskę uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w ramach systemu EU ETS, w tym monitorowanie i raportowanie danych

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą na rachunki bankowe NFOŚiGW przekazane zostały środki ze sprzedaży uprawnień EU ETS z II, III i IV okresu rozliczeniowego w łącznej kwocie 1 202,2 tys. zł.

W kwietniu 2013 r. na dwóch aukcjach zorganizowanych przez KOBiZE, na platformie aukcyjnej Wytwórni Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., został sprzedanych łącznie 210 417 uprawnień EU ETS z II okresu rozliczeniowego, tj. uprawnień o których mowa w art. 29 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych¹². Ze sprzedaży uprawnień EU ETS uzyskano kwotę 3 841,9 tys. zł¹³.

¹² Dz. U. Nr 122, poz. 695, ze zm., dalej: „ustawa ushue z 2011 r.”. Zgodnie z art. 37 ust. 3-5 ustawy ushue z 2011 r. nabywca uprawnień do emisji był zobowiązany m.in. zapłacić cenę zakupu w terminie 3 dni roboczych od dnia zakończenia aukcji na rachunek bankowy NFOŚiGW wskazany w ogłoszeniu o aukcji. Środki pieniężne uzyskane w wyniku zapłaty ceny zakupu, o której mowa w ust. 3, stanowiły dochód budżetu państwa zgodnie z ust. 4. NFOŚiGW zobowiązany był przekazać wpływy uzyskane z aukcji, pomniejszone o koszty obsługi tych wpływów, na dochody budżetu państwa, w terminie 4 dni od dnia wpływu na rachunek, o którym mowa w ust. 3.

¹³ Z tego: 2 kwietnia 2013 r. sprzedano 191 798 uprawnień EUA za kwotę 3 625,0 tys. zł, zaś 23 kwietnia 2013 r. sprzedano 18 619 uprawnień EUA za kwotę 216,9 tys. zł.

Wszystkie wpływy z ww. aukcji, w tym powiększone o odsetki, tj. środki w wysokości 3 842,3 tys. zł¹⁴, zostały przekazane przez NFOŚiGW terminowo i rzetelnie¹⁵ na dochody budżetu państwa, na zasadach określonych w art. 37 ustawy ushue z 2011 r.

Obsługa wpływów z aukcji uprawnień EU ETS z II okresu rozliczeniowego nie skutkowała powstaniem kosztów, o których mowa w art. 37 ust. 5 ustawy ushue z 2011 r.

W latach 2014-2018 r. NFOŚiGW nie otrzymał środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS.

(akta kontroli str. 287-290, 294-310)

W latach 2019-2022 (do 31 grudnia) NFOŚiGW otrzymał środki ze sprzedaży uprawnień EU ETS w drodze aukcji w oparciu o przepisy: art. 49 ust. 2a pkt 1, art. 49 ust. 2b i art. 49 ust. 2d pkt 1 i 2 ushue. Środki uzyskiwane na podstawie ww. przepisów stanowiły przychód NFOŚiGW i były wykorzystywane do dofinansowania przedsięwzięć w ramach programu Mój prąd oraz finansowania dedykowanych celów tj.: zadań KOBiZE oraz kosztów związanych z wykonywaniem zadań krajowego operatora Funduszu Modernizacyjnego. I tak w związku z:

- a) art. 49 ust. 2a pkt 1 ushue NFOŚiGW otrzymał w 2019 r. środki w kwocie 1 156 381,5 tys. zł na rachunek subkonta¹⁶, o którym mowa w art. 23 ust. 1a usze.

W latach 2019-2022, z tytułu odsetek od środków wolnych ewidencjonowanych na ww. subkoncie, NFOŚiGW uzyskał przychód w wysokości 13 574,7 tys. zł¹⁷. Tym samym łączny przychód NFOŚiGW z tytułu otrzymania środków na podstawie art. 49 ust. 2a pkt 1 ushue wyniósł w latach 2019-2022 łącznie 1 169 956,1 tys. zł¹⁸.

Ze środków tych wydatkowano w latach 2019-2022 łącznie 1 169 475,9 tys. zł¹⁹, z tego 1 158 457,4 tys. zł na wypłaty dofinansowania bezzwrotnego beneficjentom programu Mój prąd²⁰, składającym w latach 2019-2020 wnioski w ramach I i II naboru wniosków oraz 11 018,5 tys. zł na zrefundowanie kosztów obsługi ww. programu²¹.

- b) art. 49 ust. 2b ushue NFOŚiGW otrzymał w latach 2019-2022 środki w łącznej kwocie 32 000,0 tys. zł²², które w całości wydatkowano na finansowanie zadań KOBiZE²³.

¹⁴ Odpowiednio: 3 625 339,73 zł, w tym: oprocentowanie środków w wysokości 158,90 zł oraz 216 937,62 zł, w tym oprocentowanie środków w wysokości 18,49 zł.

¹⁵ W dniach 5 i 26 kwietnia 2013 r. przekazano środki na wskazany przez Ministerstwo Środowiska rachunek bankowy dysponenta III stopnia prowadzony w Narodowym Banku Polskim - nr 07 1010 1010 00063522 3100 0000.

¹⁶ Subkonto Rachunku klimatycznego utworzono na podstawie ustawy z dnia 28 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2538, ze zm.) oraz ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. zmieniającej ustawę o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw, ustawę – Prawo ochrony środowiska, ustawę o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji, ustawę o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw oraz ustawę o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji (Dz.U. poz. 412).

¹⁷ Z tego: w 2019 r. 5 451,7 tys. zł; w 2020 r. 8 056,1 tys. zł; w 2021 r. 43,0 tys. zł; w 2022 r. 23,8 tys. zł.

¹⁸ Z tego: w 2019 r. 1 161 833,2 tys. zł; w 2020 r. 8 056,1 tys. zł; w 2021 r. 43,0 tys. zł; w 2022 r. 23,8 tys. zł.

¹⁹ Z tego: w 2019 r. 69 048,8 tys. zł; w 2020 r. 496 499,2 tys. zł; w 2021 r. 603 807,9 tys. zł; w 2022 r. 120,0 tys. zł.

²⁰ Z tego: w 2019 r. 68 766,9 tys. zł; w 2020 r. 489 645,8 tys. zł; w 2021 r. 599 924,7 tys. zł; w 2022 r. 120,0 tys. zł.

²¹ Z tego: w 2019 r. 281,8 tys. zł; w 2020 r. 6 853,5 tys. zł; w 2021 r. 3 883,2 tys. zł.

²² Z tego 8 000,0 tys. zł każdego roku.

²³ Z tego: 16 000,0 tys. zł w 2020 r.; po 8 000,0 tys. zł w 2021 r. oraz 2022 r.

- c) art. 49 ust. 2d pkt 1 i 2 ushue NFOŚiGW otrzymał w latach 2021-2022 środki w łącznej kwocie 10 000,0 tys. zł, z czego wydatkowano łącznie 3 506,2 tys. zł²⁴ na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem zadań Krajowego operatora Funduszu Modernizacyjnego.

(akta kontroli str. 280-286, 455-457, 742)

W związku z wejściem w życie art. 49a ust. 2a pkt 1 ushue Prezes NFOŚiGW pismem z 18 stycznia 2019 r.²⁵ poinformował Ministra Środowiska o otwarciu w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunku bankowego, będącego wyodrębnionym subkontem w ramach Rachunku klimatycznego. Minister Środowiska pismem z 12 lutego 2019 r.²⁶ przekazał do NFOŚiGW informację o zasadach przekazywania środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS do NFOŚiGW oraz o szacowanej puli uprawnień, o których mowa w art. 27 ust. 3 ushue. Kwota środków otrzymanych przez NFOŚiGW na podstawie art. 49 ust. 2a pkt 1 ushue została uzgodniona z Ministerstwem Środowiska w drodze potwierdzenia salda nr 2019/10/268 z 14 listopada 2019 r. (wg stanu na dzień 31 października 2019 r.).

(akta kontroli str.455-465)

Program Mój prąd został zatwierdzony uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/33/3/2019 z 12 sierpnia 2019 r.²⁷, w której określono m.in. plan wdrażania programu w latach 2019-2021²⁸. Tego samego dnia Zarząd NFOŚiGW zatwierdził także regulamin naboru wniosków uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/33/5/2019²⁹ oraz procedurę udzielania dofinansowania przedsięwzięcia ze środków NFOŚiGW w ramach programu Mój prąd uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/33/4/2019³⁰. Powyższe dokumenty programowe były dwukrotnie modyfikowane przed rozpoczęciem naboru wniosków o dofinansowanie³¹. Z kolei uchwałą Rady Nadzorczej NFOŚiGW nr 137/19 z 29 sierpnia 2019 r. zostały ustalone kryteria wyboru przedsięwzięć w ramach tego programu³².

²⁴ Z tego: 405,0 tys. zł w 2021 r.; 3 101,2 tys. zł w 2022 r.

²⁵ Znak: NFOŚiGW-DKO.3122.1.2019.1; NFOŚiGW-19-06278.

²⁶ Znak: DPK-II.4420.2.2019.AZ.

²⁷ W zakresie objętym kontrolą zmieniony uchwałami Zarządu NFOŚiGW nr: A/49/2/2019 z 22 sierpnia 2019 r.; A/50/9/2019 z 27 sierpnia 2019 r.; A/52/1/2019 z 3 września 2019 r.; A/79/7/2019 z 11 grudnia 2019 r.; B/22/15/2021 z 31 maja 2021 r.; B/37/29/2021 z 13 września 2021 r.; B/39/1/2020 z 23 września 2020 r.; A/86/2/2021 z 6 października 2021 r.; B/43/18/2020 z 19 października 2020 r.; A/93/2/2021 z 22 października 2021 r.; A/83/2/2020 z 10 listopada 2020 r.

²⁸ Plan wdrażania podany w załączniku nr 2 do uchwały B/33/3/2019 określał: 1) minimalną wartość wskaźnika wyrażoną jako dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych do osiągnięcia do końca 2021 r. na poziomie 1 000 MW, z tego: 150 MW w 2019 r.; 425 MW w 2020 r.; 425 MW w 2021 r.; 2) zmniejszenie emisji CO₂ do końca 2021 r. na poziomie 800 000 Mg, z tego: 120 000 Mg/rok w 2019 r. oraz po 340 000 Mg/rok w 2020 r. i w 2021 r.; 3) wypłaty zrealizowane lub planowane w 2019 r. na poziomie 150 000 tys. zł oraz po 425 000 tys. zł w 2020 r. i 2021 r. Powyższe wskaźniki osiągnięcia celów ekologicznych/rzeczowych ostatecznie przyjęły dla okresu 2019-2021 wartości odpowiednio 1 279 MW i 1 023 200 Mg CO₂/rok.

²⁹ W zakresie objętym kontrolą zmieniony dla I naboru wniosków o dofinansowanie uchwałami Zarządu NFOŚiGW nr: A/49/2/2019 z 22 sierpnia 2019 r.; A/50/9/2019 z 27 sierpnia 2019 r.; A/68/2/2019 z 18 października 2019 r.; A/79/7/2019 z 11 grudnia 2019 r.; B/20/6/2020 z 12 maja 2020 r.

³⁰ W zakresie objętym kontrolą zmieniona uchwałami Zarządu NFOŚiGW nr: A/49/2/2019 z 22 sierpnia 2019 r.; A/63/1/2019 z 2 października 2019 r.; A/68/2/2019 z 18 października 2019 r.; A/2/1/2020 z 9 stycznia 2020 r.; A/12/1/2020 z 6 lutego 2020 r.

³¹ Zmiany programu Mój prąd, procedury udzielania dofinansowania przedsięwzięcia ze środków NFOŚiGW w ramach programu Mój prąd oraz regulaminu naboru wniosków zatwierdzono 1) uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr A/49/2/2019 z 22 sierpnia 2019 r.; 2) uchwałą Zarządu NFOŚiGW A/50/9/2019 z dnia 27 sierpnia 2019 r.

³² Kryteria wyboru przedsięwzięć zmienione zostały uchwałą Rady Nadzorczej NFOŚiGW nr 201/19 z 13 grudnia 2019 r.

Regulamin naboru wniosków dla II naboru został zatwierdzony 3 grudnia 2019 r. uchwałą Zarządu NFOŚiGW nr B/51/24/2019³³, a kryteria wyboru przedsięwzięć ustalono uchwałą Rady Nadzorczej NFOŚiGW nr 201/19 z 13 grudnia 2019 r.

Program Mój prąd miał zapewnić zwiększenie produkcji energii z mikroinstalacji fotowoltaicznych, poprzez dofinansowanie kosztów ww. instalacji poniesionych przez osoby fizyczne wytwarzające energię elektryczną na potrzeby własne. Dofinansowanie udzielane było na projekty zakończone przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie. Kwota dotacji wynosiła do 5,0 tys. zł, nie więcej niż 50% kosztów kwalifikowanych instalacji wraz z oprzyrządowaniem. W celu uzyskania dofinansowania wnioskodawca zobowiązany był dokonać zakupu i montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej o mocy zainstalowanej od 2 do 10 kW oraz posiadać zawartą z dystrybutorem energii umowę kompleksową, regulującą kwestie wprowadzenia energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji do sieci energetycznej. Rozwój rozproszonej energetyki prosumenckiej miał przyczynić się m.in. do poprawy jakości powietrza w Polsce.

(akta kontroli str. 10-19, 27, 82, 141-154, 204-214)

Budżet programu Mój prąd początkowo określony na poziomie do 1 000 000 tys. zł dla bezzwrotnych form dofinansowania został ostatecznie zwiększony dla dwóch pierwszych naborów wniosków do 1 279 000 tys. zł, w tym ze środków subkonta Rachunku klimatycznego do 1 159 000 tys. zł.³⁴

Pierwszy nabór wniosków w ramach programu Mój prąd realizowany był w okresie od 30 sierpnia do 20 grudnia 2019 r. W ramach naboru prowadzonego w 2019 r. wpłynęło 29 630 wniosków³⁵ na kwotę 108 016 tys. zł³⁶.

Drugi nabór wniosków³⁷ prowadzony był w okresie od 13 stycznia do 6 grudnia 2020 r.³⁸ W ramach naboru wniosków prowadzonego w 2020 r. wpłynęło 235 628 wniosków na kwotę 1 178 140 tys. zł³⁹.

W latach 2019-2022 (dane na 21 września 2022 r.) w ramach programu Mój prąd zawarto łącznie 232 016 umów o dofinansowywanie ze środków gromadzonych na subkoncie Rachunku klimatycznego.

Przedsięwzięcia wskazane we wnioskach złożonych w 2020 r., które spełniły kryteria programu Mój prąd, a nie mogły zostać dofinansowane z subkonta Rachunku Klimatycznego ze względu na wyczerpanie alokacji, zostały zakwalifikowane jako projekty rezerwowe, a ich wypłata była realizowana ze środków zobowiązania wieloletniego „OZE i efektywność energetyczna”⁴⁰.

³³ W zakresie objętym kontrolą zmieniony uchwałami Zarządu NFOŚiGW nr: A/79/7/2019 z 11 grudnia 2019 r.; A/2/1/2020 z 9 stycznia 2020 r.; A/9/2/2020 z 29 stycznia 2020 r.; A/12/1/2020 z 6 lutego 2020 r.; B/13/20/2020 z 24 marca 2020 r.; B/20/6/2020 z 12 maja 2020 r.; B/39/1/2020 z 23 września 2020 r.; B/43/18/2020 z 19 października 2020 r.; A/93/3/2021 z 21 października 2021 r.; A/83/2/2020 z 10 listopada 2020 r.

³⁴ Uchwały Zarządu NFOŚiGW nr B/37/29/2021 z 13 września 2021 r. oraz nr A/93/3/2021 z 22 października 2021 r.

³⁵ Spośród tych wniosków 18 830 zostało zatwierdzonych do dofinansowania, a 512 wniosków odrzucono.

³⁶ Sprawozdanie z działalności NFOŚiGW za 2019 r. - załącznik do uchwały nr 60/2020 Rady Nadzorczej NFOŚiGW z 3 kwietnia 2020 r.

³⁷ Zatwierdzenie regulaminu drugiego naboru wniosków nastąpiło w drodze uchwały Zarządu NFOŚiGW nr B/51/24/2019 z 3 grudnia 2019 r.

³⁸ Zamknięcie naboru mającego trwać do 18 grudnia 2020 r. nastąpiło 6 grudnia 2020 r. ze względu na wyczerpanie alokacji.

³⁹ Sprawozdanie z działalności NFOŚiGW za 2020 r. - załącznik do uchwały nr 85/21 Rady Nadzorczej NFOŚiGW z 30 kwietnia 2021 r.

⁴⁰ W celu zapewnienia wypłaty dofinansowania wszystkim wnioskodawcom, którzy złożyli wnioski o dofinansowanie w ramach programu Mój prąd, w październiku 2021 r. program Mój prąd Część 2) Mój prąd na lata 2019-2020 uległ zmianie na podstawie uchwały Zarządu NFOŚiGW nr A/93/2/2021 z 22 października 2021 r. poprzez zwiększenie budżetu przewidzianego na wypłatę dotacji o środki z zobowiązania wieloletniego „OZE i efektywność energetyczna” w kwocie 120 000 tys. zł.

Wszystkie wydatki z programu Mój Prąd objęte kontrolą, tj. finansowane ze środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS, były zatwierdzane przez ministra właściwego do spraw energii, a następnie właściwego do spraw klimatu, którzy uczestniczyli bezpośrednio we wdrażaniu programu.

(akta kontroli str. 22, 29; 110, 114-128, 344-345, 349, 749)

Środki ze sprzedaży uprawnień EU ETS gromadzone przez NFOŚiGW na subkoncie Rachunku klimatycznego zostały wydatkowane zgodnie z wymogami art. 23 ust. 1a usze w związku z dofinansowaniem przedsięwzięć w obszarze, o którym mowa w art. 22 ust. 2 pkt 5 tej ustawy.

Dane na potrzeby I naboru wniosków były zbierane i gromadzone w programie Microsoft Excel. Na tym etapie prowadzona w NFOŚiGW baza wniosków uniemożliwiała wprowadzanie i zapisywanie danych przez kilku pracowników. Pod koniec I naboru wniosków rozpoczęto w NFOŚiGW prace nad opracowaniem dedykowanego systemu informatycznego. W trakcie II naboru wniosków, na potrzeby obsługi programu Mój prąd została opracowana w NFOŚiGW i uruchomiona aplikacja informatyczna MP2. Aplikacja była wykorzystywana na wszystkich etapach procesu obsługi wniosków o dofinansowanie. Od kwietnia 2020 r. proces obsługi wniosków był w pełni cyfrowy⁴¹, co pozwoliło na jego usprawnienie.

(akta kontroli str. 23-24, 60, 344-348, 426-429)

W sprawozdaniu z zadania audytowego nr D7/2020/DUA wskazano, że w aplikacji tej „...wbudowane zostały liczne mechanizmy kontrolne o wysokim stopniu skuteczności. Aplikacja wykonywała automatycznie szereg walidacji, automatyzowała lub w całości wykonywała wiele czynności oraz wymuszała na użytkowniku wykonanie określonych czynności. Aplikacja umożliwiała także monitorowanie raportowanie licznych parametrów dotyczących realizacji programu oraz działań użytkowników...”.

Audyt wewnętrzny sformułował zalecenia dotyczące zaktualizowania procedury udzielania dofinansowania oraz zintensyfikowanie działań zmierzających do skrócenia czasu weryfikacji wniosków o dofinansowanie. W NFOŚiGW wdrożono działania w odpowiedzi na te zalecenia, jednak były one nie w pełni skuteczne. W okresie objętym kontrolą wnioski o dofinansowanie załatwiane były przewlekłe (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str. 15-18, 38, 45)

Wdrożone w NFOŚiGW narzędzie informatyczne do obsługi wniosków złożonych podczas I i II ich naboru nie zapewniało eliminacji wprowadzania do bazy niezetelnych danych powstałych wskutek oczywistych omyłek oraz dysponowania przez komórkę właściwą do obsługi programu Mój prąd rzetelnymi danymi o wysokości środków wypłaconych beneficjentom (szczegółowy opis w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

Dla wdrażania programu Mój prąd (I i II naboru wniosków) prowadzono w NFOŚiGW identyfikację ryzyka oraz monitorowano jego materializację.

(akta kontroli str. 37-38, 65-100, 750-757)

W okresie objętym kontrolą organy i podmioty zewnętrzne nie występowały do NFOŚiGW o przekazywanie sprawozdań i raportów dotyczących wyłącznie gospodarowania środkami ze sprzedaży przez Polskę uprawnień EU ETS.

(akta kontroli str. 271)

Do 30 czerwca 2022 r. komórką organizacyjną w NFOŚiGW odpowiedzialną za monitorowanie i raportowanie środków na realizację programu Mój Prąd (poprzez

⁴¹ 20 kwietnia 2020 r. zapewniono pełną funkcjonalność związaną z e-wypłatami.

sporządzanie corocznych sprawozdań z działalności NFOŚiGW, comiesięcznych sprawozdań z realizacji planu działalności kierowanych do Zarządu NFOŚiGW i kwartalnych informacji dla Rady Nadzorczej NFOŚiGW) był Departament Planowania i Sprawozdawczości, a od 1 lipca 2022 r., w związku ze zmianami organizacyjnymi, Departament Finansowy.

Do 17 lutego 2020 r. komórką organizacyjną w NFOŚiGW odpowiedzialną za wydatkowanie środków uzyskanych ze sprzedaży uprawnień EU ETS w ramach programu Mój Prąd był Departament Energii, w okresie od 18 lutego 2020 r. do 30 czerwca 2022 r. Departament OZE, a od 1 lipca 2022 r. Departament Beneficjenta Indywidualnego.

Informacje o wydatkowaniu środków z Rachunku klimatycznego oraz o stanie realizacji programu Mój Prąd były prezentowane przez NFOŚiGW m.in. w corocznych sprawozdaniach z działalności; w comiesięcznych sprawozdaniach z realizacji Planu działalności kierowanych do Zarządu NFOŚiGW (sprawozdania wewnętrzne), w kwartalnych informacjach dla Rady Nadzorczej NFOŚiGW.

Jak wyjaśnił Prezes Zarządu NFOŚiGW statystyki dotyczące stopnia realizacji programu Mój Prąd były przedstawiane także przez NFOŚiGW m.in. na stronie internetowej, infografikach, konferencjach prasowych.

(akta kontroli str. 21, 29)

W latach 2014-2022 NFOŚiGW przekazywał corocznie do ministra zestawienia wydatków w odpowiedzi na pisma ministra w sprawie przekazania szczegółowego zestawienia środków znajdujących się w NFOŚiGW dyspozycji, które w poprzednim roku zostały przeznaczone na finansowanie działań służących realizacji następujących celów⁴²:

- a) redukcji emisji gazów cieplarnianych, adaptacji do skutków zmian klimatu oraz finansowania prac badawczo - rozwojowych oraz projektów demonstracyjnych w zakresie zmniejszania emisji i adaptacji do zmian klimatu, w tym udziału w inicjatywach realizowanych w ramach europejskiego strategicznego planu w dziedzinie technologii energetycznych i Europejskich Platform Technologicznych;
- b) rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, jak również rozwoju innych technologii przyczyniających się do przejścia do bezpiecznej i zrównoważonej gospodarki niskoemisyjnej;
- c) unikania wylesiania oraz zwiększenia zalesiania i ponownego zalesiania w krajach rozwijających się, które ratyfikowały międzynarodowe porozumienie w sprawie zmian klimatu; transferu technologii i ułatwienia adaptacji do niekorzystnych skutków zmian klimatu w tych krajach;
- d) pochłaniania dwutlenku węgla przez lasy;
- e) bezpieczne dla środowiska wychwytywanie i geologiczne składowanie CO₂, w szczególności pochodzącego z elektrowni opalanych stałym paliwem kopalnym oraz z szeregu sektorów i podsektorów przemysłu;
- f) zachęt do przestawiania się na niskie emisje i publiczne środki transportu;

---

⁴² Na potrzeby sprawozdania, o którym mowa w art. 17 ust 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013, a następnie w art. 19 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999. Zestawienia sporządzane przez NFOŚiGW zawierały informacje o wydatkowaniu na cele wskazane przez ministra środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS otrzymanych na podstawie art. 49 ust. 2a pkt 1 i art. 49 ust. 2b ustawy oraz środków własnych NFOŚiGW uzyskiwanych z innych źródeł.

- g) finansowania badań i rozwoju w zakresie efektywności energetycznej oraz czystych technologii w sektorach objętych dyrektywą 2003/87/WE;
- h) poprawy efektywności energetycznej, sieci ciepłowniczych i termomodernizacji budynków lub dostarczenia wsparcia finansowego w celu uwzględnienia aspektów społecznych w przypadku gospodarstw domowych o niższych i średnich dochodach.

Każdorazowo w pismach minister informował NFOŚiGW, że pozyskane od NFOŚiGW dane zostaną wykorzystane do opracowania sprawozdania o wykorzystaniu dochodów uzyskanych z aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji bądź ich równowartości przedkładanych corocznie Komisji Europejskiej.

(akta kontroli str. 335-341, 439-441)

Zestawienia NFOŚiGW za lata 2013-2021 przekazywane ministrowi zawierały łącznie 2 625 pozycji na łączną kwotę 9 936 593,3 tys. zł⁴³ wypłaconych przez NFOŚiGW w ramach dofinansowania bezzwrotnego przedsięwzięć spełniających według NFOŚiGW powyższe cele.

W zestawieniach za 2019-2021 NFOŚiGW wykazał wydatkowanie 1 182 337,4 tys. zł ze środków pochodzących ze sprzedaży uprawnień EU ETS, co stanowiło 11,9% wszystkich środków wykazanych w zestawieniach jako wypłaty bezzwrotne⁴⁴. Pozostałe środki ujęte w zestawieniach za lata 2013-2021 przekazywanych do ministra stanowiły wypłaty ze środków własnych NFOŚiGW.

W zestawieniach za lata 2019-2021 ujęto m.in. wydatki w łącznej kwocie 1 343 212,8 tys. zł na zadania polegające na wypłacie dofinansowania beneficjentom programu Mój prąd oraz finansowaniu zadań KOBiZE, tj. zadania finansowane w całości lub częściowo ze środków pochodzących ze sprzedaży w drodze aukcji uprawnień do emisji ogólnych⁴⁵. I tak:

- 1) w 2019 r. kwotę 85 662,7 tys. zł, z tego 68 766,9 tys. zł z tytułu programu Mój Prąd i 16 896,9 tys. zł z tytułu finansowania zadań KOBiZE;
- 2) w 2020 r. kwotę 510 273,9 tys. zł, w tego 489 645,8 tys. zł z tytułu programu Mój Prąd oraz 20 628,1 tys. zł z tytułu finansowania zadań KOBiZE;
- 3) w 2021 r. kwotę 747 276,2 tys. zł, z tego 726 772,1 tys. zł z tytułu programu Mój Prąd oraz 20 504,1 tys. zł z tytułu finansowania zadań KOBiZE.

W sprawie danych zamieszczanych przez NFOŚiGW w zestawieniach przekazywanych do ministra, Prezes Zarządu Narodowego Funduszu wyjaśnił m.in., że: „... Informacja ta według zapewnień MKiŚ miała zostać wykorzystana do opracowania sprawozdania o wykorzystaniu dochodów uzyskanych z aukcyjnej sprzedaży uprawnień do emisji bądź ich równowartości. NFOŚiGW odpowiadał na prośbę MKiŚ w formie informacji, poddawanej analizie i obróbce do formatu sprawozdania do KE przez MKiŚ. [...] Informacja o równowartości środków wydatkowanych na cele wskazane powyżej ma znacznie szerszy zakres i dotyczy większości programów priorytetowych realizowanych przez NFOŚiGW. Takie wydatki są ponoszone corocznie m.in. z zobowiązania wieloletniego OZE i efektywność energetyczna. ...”.

(akta kontroli str. 291-293)

⁴³ Z tego w sprawozdaniu za: 2013 r. - 9 na kwotę 412 153,8 tys. zł; 2014 r. - 337 na kwotę 538 116,0 tys. zł; 2015 r. - 396 na kwotę 545 212,0 tys. zł; 2016 r. - 267 na kwotę 314 070,2 tys. zł; 2017 r. - 240 na kwotę 155 303,3 tys. zł; 2018 r. - 108 na kwotę 389 432,9 tys. zł; 2019 r. - 148 na kwotę 886 636,0 tys. zł; 2020 r. - 317 na kwotę 2 814 415,3 tys. zł; 2021 r. - 803 na kwotę 3 881 253,6 tys. zł.

⁴⁴ Odpowiednio: 8,7%; 17,7% oraz 15,7% środków ujętych w zestawieniach za 2019 r.; 2020 r. oraz 2021 r.

⁴⁵ Jednostka unijnego uprawnienia do emisji ekwiwalentu CO₂ dla instalacji w ramach systemu EU ETS, dalej „EUA”.

W sprawozdaniach do Komisji Europejskiej (KE) za lata 2013-2021 minister zamieścił dane o wykorzystaniu przez NFOŚiGW środków na poziomie 5 196 742 tys. zł⁴⁶, tj. 52,3% środków ujętych przez NFOŚiGW w zestawieniach przekazywanych do ministra.

Minister terminowo otrzymywał od NFOŚiGW szczegółowe zestawienia wykorzystania środków będących w dyspozycji NFOŚiGW z podziałem na cele określone przez ministra. Dane te przed przekazaniem były uzgadniane wewnętrznie w NFOŚiGW.

(akta kontroli str. 340-341, 440, 669-704)

Ze względu na dokonywanie przez ministra, na etapie przygotowywania sprawozdań do KE, agregacji danych otrzymywanych z NFOŚiGW⁴⁷ za lata 2013-2021, brak było możliwości w NFOŚiGW jednoznacznego powiązania poszczególnych danych zamieszczonych w tych sprawozdaniach do KE z danymi przekazywanymi przez NFOŚiGW⁴⁸. Z tego względu na potrzeby kontroli nie sporządzono w NFOŚiGW zestawienia środków wydatkowanych przez NFOŚiGW na przedsięwzięcia wymienione w sprawozdaniach do KE. Przekazano natomiast dane o wydatkowaniu środków z podziałem na programy priorytetowe, w ramach których dofinansowywano przedsięwzięcia podane przez ministra w sprawozdaniach do KE.

(akta kontroli str. 381-386, 442-452.)

Były Dyrektor Departamentu Planowania i Sprawozdawczości w NFOŚiGW w sprawie uzgodnień treści sprawozdań do KE wyjaśnił m.in., że „... Zważywszy, że nie było to sprawozdanie wykonywane przez NFOŚiGW, a tylko korzystało z uzgodnionych danych przekazywanych przez NFOŚiGW nie było wymogu prawnego i potrzeby uzgadniania dodatkowego tychże sprawozdań. Całość wiedzy o wypłatach w danym roku służących realizacji celów wymienionych w pismach Ministra została przez NFOŚiGW przekazana w postaci informacji mailowej. Oczywiście pracownicy Ministerstwa w razie jakichkolwiek pytań czy wątpliwości pojawiających się w trakcie sporządzania sprawozdania do KE mogli na bieżąco i roboczo kontaktować się z NFOŚiGW”.

(akta kontroli str. 381, 440)

Analiza danych w zestawieniach NFOŚiGW, w tym pod względem wydatkowania środków na cele określone w art. 49 ust. 6, 6a i 7 ustawy oraz art. 3d ust. 4 oraz art. 10 ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE, przeprowadzona na próbie 43 pozycji⁴⁹ z zestawień za lata 2013-2021 na kwotę 70 168,4 tys. zł⁵⁰ wykazała, że:

⁴⁶ Łącznie 378 pozycji, z tego w sprawozdaniu za: 2013 r. - 9 pozycji na kwotę 412 153,0 tys. zł, co stanowiło 100,0% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW; 2014 r. - 25 pozycji na kwotę 163 322,0 tys. zł, co stanowiło 30,4% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW; 2015 r. - 48 pozycji na kwotę 263 944,0 tys. zł, co stanowiło 48,4% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW; 2016 r. - 122 pozycji na kwotę 207 043,0 tys. zł, co stanowiło 65,9% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW; 2017 r. - 19 pozycji na kwotę 130 702,0 tys. zł, co stanowiło 84,2% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW; 2018 r. - 27 pozycji na kwotę 61 505,0 tys. zł, co stanowiło 15,8% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW; 2019 r. - 18 pozycji na kwotę 699 446 tys. zł, co stanowiło 78,9% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW; 2020 r. - 23 pozycji na kwotę 1 265 476,6 tys. zł, co stanowiło 45,0% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW; 2021 r. - 87 pozycji na kwotę 1 993 150,4 tys. zł, co stanowiło 51,4% kwoty wykazanej przez NFOŚiGW.

⁴⁷ Agregacja pozycji zgłoszonych przez NFOŚiGW, zaokrąglenie kwot wydatkowanych przez NFOŚiGW na dane przedsięwzięcie (program priorytetowy, zadanie itp.).

⁴⁸ W NFOŚiGW nie posiadano wiedzy na temat algorytmu przejścia z informacji przekazanej przez NFOŚiGW do ministra na informację przetworzoną podaną w sprawozdaniu do KE.

⁴⁹ Dobór próby celowy według osądu kontrolera.

⁵⁰ Pozycje z zestawień za: 2013 r. - 1 pozycja na kwotę 170,3 tys. zł; 2014 r. - 2 pozycje na kwotę 22 279,4 tys. zł (umowy nr: 16/2012/D; 520/2011/D); 2015 r. - 4 pozycje na kwotę 17 205,0 tys. zł (umowy nr: 147/2014/D; 148/2014/D; 219/2014/D; 61/2015/D); 2016 r. - 10 pozycji na kwotę 4 400,5 tys. zł (umowy nr: 126/2016/D; 143/2016/D; 226/2016/D; 237/2016/D; 491/2011/D; 659/2014/D; 670/2013/D; 8 11/2014/D; 938/2014/D; 940/2014/D); 2017 r. - 11 pozycji na kwotę 1 032,6 tys. zł (umowy nr: 159/2017/D; 198/2017/D;

- w przypadku 14 przedsięwzięć⁵¹ efekty ekologiczne i rzeczowe tych przedsięwzięć bezpośrednio dotyczyły zagadnień/ problematyki redukcji emisji CO₂, termomodernizacji budynków, wykorzystania energii z OZE.
- w przypadku 29 pozycji dotyczących 27 przedsięwzięć⁵² na kwotę 49 744,5 tys. zł⁵³ w umowach zawartych przez NFOŚiGW z beneficjentami określono efekty ekologiczne niebezpośrednio związane z redukcją emisji gazów cieplarnianych czy efektywnością energetyczną, a dotyczące:
  - a) monitoringu powietrza – w zakresie zanieczyszczeń powietrza innych niż gazy cieplarniane - ozonu lub pyłów PM_{2,5} lub pyłów PM₁₀ lub SO₂ lub NO₂ lub B(a)P - w przypadku 6 przedsięwzięć na łączną kwotę 2 215,6 tys. zł⁵⁴. Efektem rzeczowym było sporządzenie baz danych i/lub opracowanie metodyk pomiarowych i/lub raportów – dotyczących pomiaru lub prognozowania poziomu ozonu lub pyłów PM_{2,5} lub pyłów PM₁₀ lub SO₂ lub NO₂ lub B(a)P;
  - b) ochrony przeciwpowodziowej, w tym przeciwdziałania i likwidacji skutków powodzi – w przypadku 11 przedsięwzięć na łączną kwotę 40 670,8 tys. zł⁵⁵. Dla tych przedsięwzięć efektem rzeczowym były: rozbudowane wały przeciwpowodziowe⁵⁶; samochody, w tym sprzęt ratowniczy dla jednostek ochotniczej straży pożarnej⁵⁷; 2 specjalistyczne statki (lodołamacze) do prowadzenia czynnej osłony przeciwlodowej w ramach ochrony przeciwpowodziowej realizowanej na rzece Odrze przez RZGW Szczecin⁵⁸; stanowiska do analiz i prognoz w ramach przedsięwzięcia „Informatyczny system osłony kraju przez nadzwyczajnymi zagrożeniami” na potrzeby Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej⁵⁹, samochody i/lub łódź dla jednostek wodnego ochotniczego pogotowia wodnego⁶⁰; zabezpieczenie przeciwpowodziowe obszarów zalewowych⁶¹;

214/2017/D; 242/2013/D; 327/2017/D; 704/2010/B; 706/2014/D; 746/2014/D; 750/2014/D; 778/2014/D; 999/2013/D); 2018 r. - 6 pozycji na kwotę 756,4 tys. zł (umowy nr: 1004/2013/D; 236/2017/D; 355/2017/D; 525/2014/D; 746/2014/D; 750/2014/D); 2020 r. - 1 pozycja na kwotę 14 190,8 tys. zł (umowa nr 104/2019/D); 2021 r. - 8 pozycji na kwotę 10 133,4 tys. zł (umowy nr: 1946/2020/D; 1950/2020/D; 1991/2020/D; 262/2021/D; 266/2019/D; 3093/2021/D; 401/2021/D; 550/2015/D).

⁵¹ Przedsięwzięcia, o których mowa w umowie nr: 999/2013/D; 242/2013/D; 706/2014/D; 1004/2013/D; 525/2014/D; 104/2019/D; 262/2021/D; 1946/2020/D; 266/2019/D; 3093/2021/D; 491/2011/D; 938/2014/D; 940/2014/D.

⁵² Przedsięwzięcia były wykazywane w więcej niż jednym zestawieniu.

⁵³ Przedsięwzięcia realizowane na podstawie umów o numerach: 126/2016/D; 143/2016/D; 147/2014/D; 148/2014/D; 159/2017/D; 16/2012/D; 1950/2020/D; 198/2017/D; 1991/2020/D; 214/2017/D; 219/2014/D; 226/2016/D; 236/2017/D; 237/2016/D; 327/2017/D; 355/2017/D; 401/2021/D; 520/2011/D; 550/2015/D; 61/2015/D; 659/2014/D; 670/2013/D; 704/2010/B; 746/2014/D; 750/2014/D; 778/2014/D; 811/2014/D.

⁵⁴ 1) umowa nr 659/2014/D – kwota 278,0 tys. zł w zestawieniu za 2016 r.; 2) 670/2013/D - kwota 1 084,0 tys. zł w sprawozdaniu za 2016 r.; 3) umowa nr 746/2014/D - kwota 168,0 tys. zł w zestawieniu za 2017 r. oraz w zestawieniu za 2018 r.; 4) 750/2014/D – kwota 65,0 tys. zł w zestawieniu za 2017 r. oraz 75,0 w zestawieniu za 2018 r.; 5) umowa nr 778/2014/D – kwota 70,0 tys. zł w zestawieniu za 2017 r.; 6) umowa nr 811/2014/D – kwota 391,6 tys. zł w zestawieniu za 2016 r.

⁵⁵ 1) umowa nr 126/2016/D – kwota 361,3 tys. zł w zestawieniu za 2016 r.; 2) umowa nr 147/2014/D – kwota 4 598,0 tys. zł w zestawieniu za 2015 r.; 3) umowa nr 148/2014/D – kwota 5 241,0 tys. zł w zestawieniu za 2015 r.; 4) umowa nr 16/2012/D - 16 387,2 tys. zł w zestawieniu za 2014 r.; 5) umowa nr 198/2017/D – kwota 100,0 tys. zł w zestawieniu za 2017 r.; 6) umowa nr 214/2017/D – kwota 100,0 tys. zł w zestawieniu za 2017 r.; 7) umowa nr 219/2014/D – kwota 4 319,0 tys. zł w zestawieniu za 2015 r.; 8) umowa nr 226/2016/D – kwota 375,0 tys. zł w zestawieniu za 2016 r.; 9) umowa nr 237/2016/D – kwota 250,0 tys. zł w zestawieniu za 2016 r.; 10) umowa nr 520/2011/D – kwota 5 892,3 tys. zł w zestawieniu za 2014 r.; 11) umowa 61/2015/D – kwota 3 047,0 tys. zł w zestawieniu za 2015 r.

⁵⁶ Umowy o numerach: 147/2014/D; 148/2014/D; 219/2014/D.

⁵⁷ Umowy o numerach: 198/2017/D; 214/2017/D; 237/2016/D.

⁵⁸ Umowa nr 520/2011/D.

⁵⁹ Umowa nr 16/2012/D.

⁶⁰ Umowy o numerach: 126/2016/D; 226/2016/D.

⁶¹ Umowa nr 61/2015/D.

- c) ochrony przeciwpożarowej – w przypadku 3 przedsięwzięć na łączną kwotę 327,7 tys. zł⁶² efektem rzeczowym były średnie lub ciężkie samochody pożarnicze dla jednostek ochotniczej straży pożarnej;
- d) objęcia ludzi ochroną inną niż przeciwpowodziowa, tj. ochroną górskiego ochotniczego pogotowia ratunkowego – w przypadku 1 przedsięwzięcia na kwotę 240,0 tys. zł⁶³ efektem rzeczowym były samochody typu bus uterenowiony dla celów ratownictwa górskiego;
- e) zwiększonej retencji wody – w przypadku 4 przedsięwzięć na łączną kwotę 5 715,9 tys. zł⁶⁴ efektem rzeczowym były: rozwiązania inwestycyjne w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach⁶⁵; budowa i przebudowa zbiorników małej retencji, renaturalizacja rzek i potoków⁶⁶;
- f) wsparcia prac badawczo-rozwojowych w zakresie recyklingu odpadów – w przypadku 1 przedsięwzięcia na kwotę 555,2 tys. zł⁶⁷ efektem rzeczowym była liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac badawczo-rozwojowych w ilości 1 szt. Prace badawczo rozwojowe dotyczyły recyklingu odpadów.

Nie określono efektu ekologicznego - w przypadku 1 przedsięwzięcia na kwotę 19,2 tys. zł⁶⁸ polegającego na dopłatach do oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego przez beneficjenta na realizację przedsięwzięcia pn. "Budowa Centrum Recyklingu Szkła przez [...]". Nie określono również efektu rzeczowego dla tego przedsięwzięcia. Umowa nr 704/2010/B została zawarta przez NFOŚiGW z ww. beneficjentem w celu uzupełnienia wkładu krajowego na realizację przedsięwzięcia dofinansowywanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego."

(akta kontroli str. 271-273, 277, 699-704, 735-741)

Były Dyrektor Departamentu Planowania i Sprawozdawczości w NFOŚiGW wyjaśnił, że przedsięwzięcia mające na celu zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej, ochrony przeciwpożarowej czy mające na celu zwiększenie retencji wody zostały ujęte w zestawieniach bowiem wpisywały się w realizację celów programu priorytetowego Adaptacja do zmian klimatu takich jak podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zmian klimatu oraz zagrożeń naturalnych, jak również poważnych awarii, usprawnienie usuwania ich skutków oraz wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem. Przedsięwzięcia dot. monitoringu zanieczyszczeń powietrza, w tym m.in. pyłów PM10, były niezbędne do monitorowania skutków realizacji innych przedsięwzięć zmniejszających emisję na terenie Polski. Pozostałe przedsięwzięcia o charakterze badawczo-rozwojowym miały zapewnić m.in. redukcję zużycia energii, co z kolei wpływało na redukcję emisji CO₂.

(akta kontroli str. 707-709)

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie rzetelności danych zamieszczanych w zestawieniach przekazywanych na potrzeby sprawozdań do KE. Przedsięwzięcia objęte badaniem były zgodne z celami wskazanymi przez ministra.

(akta kontroli str. 758-760)

⁶² 1) umowa nr 143/2016/D – kwota 222,8 tys. zł w zestawieniu za 2016 r.; 2) umowa nr 327/2017/D – 100,0 tys. zł w zestawieniu za 2017 r.; 3) umowa nr 355/2017/D – kwota 4,9 tys. zł w zestawieniu za 2018 r.

⁶³ Umowa nr 159/2017/D – kwota 240,0 tys. zł w zestawieniu za 2017 r.

⁶⁴ 1) umowa nr 1950/2020/D – kwota 760,6 tys. zł w zestawieniu za 2021 r.; 2) umowa nr 1991/2020/D – kwota 634,3 tys. zł w zestawieniu za 2021 r.; 3) umowa nr 401/2021/D – kwota 581,6 tys. zł w zestawieniu za 2021 r.; 4) umowa nr 550/2015/D - 3 739,4 tys. zł w zestawieniu za 2021 r.

⁶⁵ Umowy o numerach: 1950/2020/D; 1991/2020/D; 401/2021/D.

⁶⁶ Umowa nr 550/2015/D.

⁶⁷ Umowa nr 236/2017/D – kwota 555,2 tys. zł w zestawieniu za 2018 r.

⁶⁸ Umowa nr 704/2010/B - kwota 19,2 tys. zł w zestawieniu za 2017 r.

W NFOŚiGW nie były prowadzone kontrole wewnętrzne i zewnętrzne dotyczące gospodarowania środkami ze sprzedaży EU ETS, ani nie kierowano do tej instytucji skarg i wniosków w sprawie gospodarowania ww. środkami, w tym monitorowania i raportowania danych.

(akta kontroli str. 34, 102-103)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W NFOŚiGW w sposób przewlekły procedowano wnioski o dofinansowanie w ramach programu Mój prąd.

Czas obsługi wniosków od dnia wpływu wniosku do dnia wypłaty środków w przypadku wniosków złożonych w I naborze wynosił do 30 dni dla 48,6% wniosków; od 30 do 50 dni dla 18,7% wniosków; od 50 do 100 dni dla 16,0% wniosków; od 100 do 150 dni dla 11,6% wniosków; od 150 do 200 dni dla 2,5% wniosków; od 200 do 300 dni dla 2,3% wniosków; od 300 do 400 dni dla 0,2% wniosków; od 400 do 700 dni dla 0,1% wniosków.

W przypadku II naboru wniosków czas obsługi wniosków kształtował się następująco: od 0 do 30 dni dla 0,6% wniosków; od 30 do 50 dni dla 0,7% wniosków; od 50 do 100 dni dla 22,4% wniosków; od 100 do 150 dni dla 19,1% wniosków; od 150 do 200 dni dla 42,1% wniosków; od 200 do 300 dni dla 12,7% wniosków; od 300 do 400 dni dla 1,9% wniosków; od 400 do 600 dni dla 0,5% wniosków.

(akta kontroli str. 715-720)

W 2020 r. w NFOŚiGW zrealizowane zostało zadanie audytowe pod kątem prawidłowości przebiegu procesu naboru i obsługi wniosków o dofinansowanie w ramach programu Mój prąd⁶⁹. Zgodnie z ustaleniami audytora wewnętrznego procedowanie wniosków o dofinansowanie odbywało się co do zasady zgodnie z obowiązującymi procedurami. Przeprowadzone wówczas badanie sposobu procedowania złożonych wniosków, w tym udzielania dotacji, wykazało m.in. wydłużony czas weryfikacji wniosków o dofinansowanie, który spowodowany był m.in. dużą liczbą niekompletnych i błędnych wniosków o dofinansowanie oraz sytuacją pandemiczną w Polsce. Jak wówczas ustalono czas obsługi wniosków o dofinansowanie był na bieżąco monitorowany, a ryzyko opóźnień było aktywnie zarządzane, bowiem m.in. w toku audytu została zainicjowana rekrutacja pracowników w ramach naboru wewnętrznego. Liczba błędnych i niekompletnych wniosków o dofinansowanie złożonych w II naborze wzrosła trzykrotnie w porównaniu do tej samej liczby wniosków złożonych w I naborze.

Audytore wewnętrzny sformułował zalecenia dotyczące zaktualizowania procedury udzielania dofinansowania oraz zintensyfikowanie działań zmierzających do skrócenia czasu weryfikacji wniosków o dofinansowanie. W NFOŚiGW wdrożono działania w odpowiedzi na te zalecenia.

(akta kontroli str. 15-18, 39-64)

Dla I i II naboru wniosków nie określono terminów rozpatrywania wniosków w regulaminie programu Mój prąd.

Ryzyko opóźnień w procedowaniu wniosków o dofinansowanie było identyfikowane jako poważne i systematycznie monitorowane.

⁶⁹ Zadanie audytowe pn. „Wdrożenie i realizacja programu priorytetowego pn. Mój prąd pod kątem prawidłowości przebiegu procesu naboru wniosków o dofinansowanie, ich oceny i dokonywania wypłat środków. Sprawozdanie z zadania audytowego – czynności doradcze nr D7/2020/DUA. Okres objęty audytem: od 15 czerwca 2019 r. do 15 czerwca 2020 r.

Według Departamentu OZE w NFOŚiGW, właściciela ryzyka pn. „Opóźnienia po stronie NFOŚiGW w realizacji programu Mój prąd i opóźnione w stosunku do założeń przekazywanie środków Beneficjentom”⁷⁰, niewskazanie terminu rozpatrywania wniosków skutkowało brakiem występowania opóźnień. Stanowisko takie zostało sformułowane w oparciu o stanowisko prawników „...Skoro brak jest określonego terminu na załatwienie sprawy w regulaminie to nie sposób stwierdzić w tym zakresie wadliwości działania Funduszu...”.

W związku z obserwowanym długotrwałym procedowaniem wniosków osobom składającym wnioski o dofinansowanie przekazywano informację o treści „Z uwagi na złożone ponad 62 000 wniosków w I i II naborze procedowanie prawidłowo złożonego wniosku wynosi ok. 3 miesiące, natomiast jeśli zachodzi konieczność jego uzupełnienia procedowanie może wydłużyć się do ok. 6 miesięcy”.

(akta kontroli str. 77-82)

W NFOŚiGW w odpowiedzi na identyfikowane zagrożenia dla wdrażania programu Mój prąd podejmowano sukcesywnie działania zaradcze mające na celu optymalizację procesu obsługi złożonych wniosków⁷¹.

(akta kontroli str. 37-38, 65-100, 750-757)

Działania te nie przyczyniały się jednak do skrócenia czasu obsługi wniosków, bowiem w raporcie z monitoringu ryzyka poważnego zidentyfikowanego na 2021 r. podano, że „czas oczekiwania na weryfikację poprawnie złożonego wniosku wynosi ok. 6 miesięcy, a w przypadku konieczności uzupełnienia wniosku czas wydłuża się do 9-10 miesięcy...”. Jednocześnie dla ryzyka „Masowa liczba niezadowolonych Beneficjentów na przewlekłość procedowania wniosków w PP Mój Prąd”, ocenionego jako ryzyko poważne, wskazano m.in., że: „...Liczba niezadowolonych Wnioskodawców/Beneficjentów na przewlekłe procedowanie wniosków jest na tym samym poziomie co wskazano po koniec 2020 r. [...] Największą grupą niezadowolonych stanowi grupa Wnioskodawców, którzy nie złożyli poprawnie wniosku. Na przełomie lutego i marca w celu zniwelowania opóźnień w procedowaniu wniosków wprowadzono do oceny firmę zewnętrzną. Firma pomogła w weryfikacji ok. 20 tys. wniosków z puli 260 tys. Działanie to przy tak masowej skali wniosków nie przyczyniło się do wyraźnego przyśpieszenia oceny wniosków...”.

Przewlekłość w procedowaniu wniosków w ramach programu Mój Prąd została stwierdzona także w 2022 r. podczas kontroli NIK P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. P.o. Prezesa Zarządu NFOŚiGW wyjaśnił m.in., że „... Zważywszy na ilość wniosków złożonych w drugim naborze wniosków [...] Zarząd NFOŚiGW maksymalnie wstrzymywał decyzję o wznowieniu kolejnej edycji programu z uwagi na masową ilość wniosków złożonych w grudniu 2020 r. a docelowo w całym naborze. [...] Nałożenie się procedowania wniosków złożonych w dwóch naborach oraz zmiana wniosków umieszczonych na listach rezerwowych spowodowało spiętrzenie prac przypisanych do pracowników zatrudnionych w Wydziale Mój Prąd w Departamencie OZE. Stan ten spowodował drastyczne zablokowanie płynności procesu wniosków, dlatego

⁷⁰ Raport z realizacji ustaleń z analizy ryzyka poważnego zidentyfikowanego na 2020 r. (czerwiec 2020 r.).

⁷¹ M.in. uproszczono wniosek o dofinansowanie, który po pozytywnej weryfikacji automatycznie przekształcał się w umowę o dofinansowanie a następnie we wniosek o refundację. Częściowe listy projektów (listy beneficjentów tzw. listy rankingowe) wstępnie zakwalifikowanych do dofinansowania po zaakceptowaniu przez NFOŚiGW i zatwierdzeniu przez ministra stawały się decyzją o przyznaniu dofinansowania, zwiększono liczbę pracowników obsługujących wnioski o dofinansowanie; w tym poprzez zwiększenie etatów, zaangażowanie pracowników innych komórek organizacyjnych NFOŚiGW, umożliwiono składanie wniosków w formie elektronicznej.

zdecydowano się, że podstawowym celem i priorytetem jest ocena w najbliższym czasie jak największej liczby wniosków...”.

(akta kontroli str.744-747)

WNFOŚiGW, w okresie objętym kontrolą, podejmowano zróżnicowane działania w celu skrócenia czasu dokonywania oceny wniosków i wypłaty środków beneficjentom, jednak występująca w tym okresie przewlekłość w rozpatrywaniu wniosków jest konsekwencją nie w pełni skutecznego systemu kontroli zarządczej w obszarze obsługi wniosków o dofinansowanie w tym programie.

2. W NFOŚiGW nie zapewniono narzędzia informatycznego na potrzeby obsługi programu Mój prąd umożliwiającego wyeliminowanie gromadzenia w prowadzonej bazie wniosków oczywistych omyłek oraz dysponowanie przez właściwe komórki organizacyjne NFOŚiGW rzetelnymi danymi o poziomie wypłaconych beneficjentom dofinansowań ze środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS.

Baza danych dla wniosków złożonych w ramach I naboru powstała po wczytaniu danych z arkusza pliku MS Excel, do którego ręcznie wpisywane były dane z wniosków i dopisaniu do tego arkusza lub uzupełnieniu w bazie danych (aplikacji) danych z systemu SAP o wypłatach dotacji.

Od 30 marca 2020 r. wnioski o dofinansowanie w ramach programu Mój prąd były składane tylko i wyłącznie w formie elektronicznej przez formularz zgłoszeniowy na gov.pl lub poprzez agregatorów (firmy współpracujące przy składaniu wniosków o dofinansowanie w ramach programu).

Baza danych dla wniosków złożonych w ramach II naboru zgromadzona została w Aplikacji MP2, do której importowane były dane z systemu e-Kancelaria po wpłynięciu wniosku do NFOŚiGW, wpisywane dane o zatwierdzeniu listy beneficjentów przez Ministra oraz importowane dane z systemu SAP po wypłacie dotacji.

(akta kontroli str. 426-436)

Wykazy wniosków o dofinansowanie⁷², sporządzone na potrzeby kontroli NIK przez Departament Beneficjenta Indywidualnego⁷³, zawierały dane niezgodne z danymi będącymi w dyspozycji Departamentu Finansowego⁷⁴ w zakresie wysokości środków wypłaconych beneficjentom w poszczególnych latach. Rozbieżności wynosiły odpowiednio: dla 2019 r. 181,0 tys. zł, dla 2020 r. 22,1 tys. zł, dla 2021 r. 0,5 tys. zł, dla 2022 r. 5,0 tys. zł.

Zastępca Dyrektora Departamentu Beneficjenta Indywidualnego w NFOŚiGW wyjaśniła m.in., że „...Rozbieżności tych danych związane są z następującymi możliwymi sytuacjami: 1. W przypadku śmierci Wnioskodawcy i zwrotu dotacji z powodu zamknięcia rachunku bankowego konieczne jest przepisanie wniosku na nowego Wnioskodawcę a tym samym jest jeden wniosek, ale dwie różne wypłaty dla dwóch osób wskazanych na różnych kontach księgowych. 2. W przypadku zwrotu wypłaconej dotacji na konto NFOŚiGW z powodu błędnie wpisanego rachunku bankowego możliwa jest sytuacja kiedy ponowna wypłata realizowana jest na inne konto księgowe Wnioskodawcy, a tym samym jest jeden wniosek, ale w systemie księgowym jeden Wnioskodawca ma dwa konta, a więc w zestawieniu będzie to ujęte jako dwie różne wypłaty. 3. Data zatwierdzenia wniosku i data przekazana go do wypłaty odbywały się na przełomie danego

⁷² Dotyczy wniosków złożonych podczas I i II naboru wniosków, w przypadku których dofinansowanie wypłacono ze środków ze sprzedaży uprawnień EU ETS.

⁷³ Na podstawie prowadzonych przez tą komórkę rejestrów.

⁷⁴ Dane z ksiąg rachunkowych o wypłatach z subkonta Rachunku klimatycznego.

roku. A więc w komórce organizacyjnej odpowiedzialnej za realizację programu ilość wniosków jakie przekazane zostały do wypłaty w danym roku może być większa niż rzeczywista suma wypłaconych dotacji, gdyż w rzeczywistości część wypłat przesunęła się na rok kolejny. 4. Możliwa pomyłka pracownika wprowadzającego dane do bazy danych. Dla weryfikacji wypłaconych kwot w danym roku należy opierać się na danych księgowych, które odzwierciedlają rzeczywiste wypłaty w danym roku. W przypadku zwrotu dotacji i jej wypłaty w roku następnym (a nawet dwa lata później – przykład wniosku procedowanego powyżej 700 dni) powoduje rozbieżności pomiędzy zestawieniami prowadzonymi przez komórkę merytoryczną względem zestawień księgowych...”.

(akta kontroli str. 715-720)

W sprawie działań podejmowanych w celu wyeliminowania nierzetelnych danych o wnioskach w aplikacji informatycznej, w tym niezgodności w zakresie wypłat, Prezes Zarządu NFOŚiGW wyjaśnił, że „Po stwierdzeniu niezgodności pomiędzy niektórymi danymi w bazie danych aplikacji informatycznej [...], a danymi zawartymi w ewidencji księgowej NFOŚiGW, zostały podjęte niezbędne działania w celu wyeliminowania stwierdzonych rozbieżności oraz doprowadzenia do spójnych danych pomiędzy ww. aplikacją, a ewidencją księgową. W prace te zostali zaangażowani pracownicy Departamentu Beneficjenta Indywidualnego oraz Departamentu Informatyki i zostaną one zakończone przed całkowitym rozliczeniem przez NFOŚiGW wszystkich środków uzyskanych na podstawie art. 49 ust. 2a pkt 1 ustawy. Ponadto Departament Beneficjenta Indywidualnego co miesiąc uzgadnia dane w trybie roboczym z Departamentem Finansowym. Dodatkowo na potrzeby nowych naborów (niezależnie od ich źródła finansowania) przeanalizowano i usprawniono działanie tzw. aplikacji masowych, w tym wprowadzono dodatkowe funkcjonalności i mechanizmy kontrolne zapewniające zgodność zgromadzonych danych z danymi źródłowymi lub pochodzącymi z innych systemów informatycznych...”.

(akta kontroli str. 539-608)

W wykazach prowadzonych dla wniosków złożonych w ramach II naboru stwierdzono także przypadki braku chronologii dat wprowadzonych do bazy danych wniosków⁷⁵, które jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora Departamentu Beneficjenta Indywidualnego w NFOŚiGW powstały wskutek omyłki podczas ręcznego wprowadzania danych.

(akta kontroli str. 609-631)

Stwierdzone błędy, tj. rozbieżności pomiędzy danymi prezentowanymi na podstawie zapisów księgowych a danymi posiadanymi przez komórkę merytoryczną świadczą o niezapewnieniu skutecznych rozwiązań organizacyjno-technicznych na potrzeby procedowania wniosków złożonych w ramach programu Mój prąd.

W ocenie NIK powyższe działanie należy uznać za nierzetelne.

⁷⁵ Data zatwierdzenia listy beneficjentów nie była tożsama z datą akceptacji listy przez Ministra w przypadku 3341 spośród 203 052 wniosków złożonych w ramach II naboru (1,6%), dla których zrealizowano wypłatę ze środków gromadzonych na subkoncie Rachunku klimatycznego. Ponadto stwierdzono 247 przypadków braku chronologii pomiędzy datą wypłaty środków a datą zatwierdzenia listy beneficjentów przez Ministra. Na próbie 25 wniosków uzyskano wyjaśnienia, że dla wszystkich wniosków z tej próby błędnie podano datę akceptacji listy beneficjentów przez Ministra, która wprowadzana została do aplikacji MP2 ręcznie przez pracowników NFOŚiGW.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami NIK, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o wdrożenie rozwiązań zapewniających dysponowanie przez wszystkie właściwe komórki organizacyjne NFOSiGW rzetelnymi danymi o procedowanych wnioskach o dofinansowanie w ramach I i II naboru wniosków w programie Mój prąd.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować NIK, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 3 lipca 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Dyrektor
Departamentu Środowiska

w.z.

Paweł Trzaskowski
Wicedyrektor

Kontroler:

Krzysztof Dąbrowski
Główny specjalista kp.

*) Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r. poz. 902) i art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1233) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji posiadających wartość gospodarczą. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.